

Галасюк С. С.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Апанасенко Т. Ю.

магістрант кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

КУРОРТНІ ГОТЕЛІ В СТРУКТУРІ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ УКРАЇНИ

За національним стандартом ДСТУ 4527:2006, в Україні передбачено наявність низки засобів розміщення, орієнтованих на обслуговування туристів, подорожуючих із курортно-рекреаційною метою. Різновидами цих закладів є: курортний готель та санаторій (група «готелі»), база відпочинку, будинок відпочинку, пансіонат, профілакторій, туристичний комплекс (група «аналогічні засоби розміщення»), дитячий табір (група «спеціалізовані засоби розміщення») [1, с. 73].

Відомості про структуру закладів розміщення курортного типу містяться в табл. 1, створеної на підставі даних статистичних бюлетенів [2; 3; 4]. Так, найбільш популярними засобами розміщення курортного призначення є бази відпочинку, питома вага яких збільшилася за 2011-2015 роки з 63,6% до 74,3%. Однак протягом досліджуваного періоду часу загальна кількість баз відпочинку скоротилася на 340 од., або на 19,9%, що спричинено як соціально-політичними проблемами (анексією АР Крим, бойовими діями в зоні проведення АТО), так й виробничо-господарськими (виводом із експлуатації окремих об'єктів через погіршення фінансово-економічного стану). Найвагомішого зменшення кількості об'єктів розміщення зазнали пансіонати – у 3,7 рази, або на 171 од., а також пансіонати з лікуванням – у 3,4 рази, або на 33 од.

Негативною тенденцією, що простежується за даними табл. 1, є зменшення загальної кількості курортних засобів розміщення на 848 од., або

практично на третину. Незважаючи на невеликий зріст (на 4%, або на 113 од.), який відбувся у період 2011-2013 років, санаторно-курортна галузь України не змогла відновити власні показники розвитку, досягнуті у 1990 та 2005 роках, коли в країні працювали 3782 та 3152 курортно-рекреаційні заклади відповідно.

Таблиця 1

Структура закладів розміщення курортного типу України
за офіційною статистичною інформацією

Заклади розміщення курортного типу	Од. вим.	Кількість закладів розміщення по роках			Зміна значень показників 2011-2015 рр.	
		2011	2013	2015	Абсолютне відхилення, од.	Відносне відхилення, %
Санаторії	од.	287	282	184	- 103	- 35,9
	%	10,6	10,0	9,9		
Дитячі санаторії	од.	166	158	111	- 55	- 33,1
	%	6,2	5,6	6,0		
Пансіонати лікуванням	од.	47	37	14	- 33	- 70,2
	%	1,7	1,3	0,8		
Санаторії-профілакторії	од.	199	165	79	- 120	- 60,3
	%	7,4	5,9	4,3		
Будинки відпочинку	од.	28	27	12	- 16	- 57,1
	%	1,0	1,0	0,6		
Пансіонати	од.	235	244	64	- 171	- 72,8
	%	8,7	8,7	3,5		
Бази відпочинку	од.	1712	1882	1372	- 340	- 19,9
	%	63,6	67,0	74,3		
Заклади 1-2 денного перебування	од.	21	13	11	- 10	- 47,6
	%	0,8	0,5	0,6		
Загалом	од.	2695	2808	1847	- 848	- 31,5
	%	100,0	100,0	100,0		

Складено за: [2; 3; 4].

Варто зазначити, що в статистичних бюлетенях по колективних засобах розміщення України відсутня інформація про діяльність курортних готелів. Тому дослідити їх справжнє місце в структурі закладів курортного призначення за офіційними даними практично неможливо. Разом із цим, нами проведено дослідження тих засобів розміщення, які позиціонуються як курортні на відомішому сайті бронювання готельних послуг Booking.com [5] (табл. 2).

Комплекс послуг, надаваних у засобах розміщення курортного типу,
за інформацією Booking.com

Типи засобів розміщення	Од. вим.	Кількість закладів	Загальна ємкість номерного фонду, од.	Інфраструктура засобів розміщення						Середня оцінка на Booking.com, балів
				Басейн відкритий	Басейн критий	Фітнес-центр	SPA-салон	Сауна, лазня	Дитячий майданчик	
Курортні готелі	од.	38	2292	29	18	18	20	31	29	8,1
	%	54,2	42,0	65,9	75,0	64,3	60,6	66,0	55,8	
Пансіонати	од.	8	330	3	0	1	2	2	6	7,8
	%	11,4	6,0	6,8	0	3,6	6,1	4,3	11,5	
Санаторії	од.	11	2106	5	3	5	6	6	7	7,5
	%	15,7	38,6	11,4	12,5	17,9	18,2	12,8	13,5	
Бази відпочинку	од.	13	735	7	3	4	5	8	10	8,2
	%	18,7	13,4	15,9	12,5	14,2	15,1	16,9	19,2	
Загалом	од.	70	5463	44	24	28	33	47	52	8,0
	%	100,0	100	100	100	100	100	100	100	

Складено за: [5].

Порівнюючи дані табл. 1 та табл. 2, слід відмітити, що на Інтернет-порталі Booking.com представлена незначна кількість засобів розміщення курортного призначення, які звітують перед органами державної статистики, – усього 70 од. із 1847 од. по результатах 2015 р. Переважна більшість курортно-рекреаційних закладів України не зареєстровані на Booking.com через сезонний режим експлуатації, а деякі з них взагалі не мають власних сайтів у мережі Інтернет. Проте саме за даними табл. 2 є можливість дослідити місце курортних готелів у структурі засобів розміщення курортного типу. Так, курортні готелі становлять більше половини загальної кількості закладів, що аналізуються (54,2%). Однак потужність їх номерного фонду складає тільки 42% від загальної одноразової місткості. Дана обставина пояснюється тим, що курортні готелі мають меншу середню ємкість у розрахунку на один заклад (60 номерів) проти аналогічного показника по іншим курортним засобам розміщення, зокрема санаторіям, середня ємкість яких перевищує 190 номерів.

Згідно з даними табл. 2, інфраструктура курортних готелів, яка призначена для надання послуг рекреаційно-оздоровчого характеру, є більш

розвинутою у порівнянні з рештою закладів. Проте не всі курортні готелі мають підрозділи для обслуговування туристів, які прибувають із метою відпочинку та відновлювання здоров'я. Так, SPA- та оздоровчі центри відсутні у 40% курортних готелів, фітнес-центри та сауни (лазні) – у 35%, басейни (відкриті та криті) – у 35% та 25% відповідно, дитячі ігрові майданчики – у 45%. Все це указує на недостатній рівень пропонування додаткових сервісів, які цікавлять туристів, перебуваючи у курортних місцевостях.

Основними проблемами функціонування курортних готелів України вважаються наступні:

- сезонність попиту, що значною мірою позначається на їх завантаженні;
- наймання і збереження постійного складу кваліфікованого персоналу;
- забезпечення збереження і підтримки будівель та устаткування в належному стані в несезонний період [6].

Недоліки в обслуговуванні туристів закладами курортного призначення відбиваються на їх рейтингових оцінках. В цілому, середній рейтинг курортних готелів України по Booking.com складає приблизно 8 балів із 10 можливих. Більш детальний аналіз оцінок за якість обслуговування в закладах курортного типу визначено у такий спосіб: від 5,0 до 5,9 балів отримав 1 заклад; від 6,0 до 6,9 балів – 8 закладів; від 7,0 до 7,9 балів – 20 закладів; від 8,0 до 8,9 балів – 31 заклад; від 9,0 до 10,0 балів – 10 закладів [7].

За інформацією Booking.com найбільш розвинутими курортними готелями України визначено такі:

- «Mirotel Resort&Spa» 5* (Трускавець, Львівська обл.) – рейтингова оцінка 9,1 бали по 273 відгуках; крім усіх перелічених у табл. 2 сервісів має умови для міні-гольфа, тенісу, пропонує різні види харчування, включаючи дитяче та дієтичне, а також відвідування цілющого джерела «Нафтуса»;

- «Radisson Blu Resort Bukovel» 5* (Буковель, Івано-Франківська обл.) – 9,1 бали по 561 відгуках; додатково пропонує послуги активного відпочинку: катання на лижах, риболовлю, прокат велосипедів, верхову їзду, а також спеціальні види харчування, догляд за дітьми;

– «Lileya Hotel» (с. Поляна, Закарпатська обл.) – 9,3 бали; унікальність цього курортного готелю полягає в його розташуванні на території санаторію «Сонячне Закарпаття» та у можливості користування лікувально-оздоровчою базою цієї установи; туристичне агентство при готелі пропонує різноманітні екскурсії, включаючи відвідування Угорщини (Будапешт).

На жаль, багато готелів України, які насправді є курортними, не позиціонуються в такому статусі навіть в мережі Інтернет. Крім того, недосконалість форми статистичного спостереження № 1-КЗР «Звіт про діяльність колективного засобу розміщування», яка в термінологічному плані не кореспондує з національним стандартом ДСТУ 4527:2006, перешкоджає проведенню повноцінних аналітичних досліджень щодо розвитку курортних готелів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк. – Одеса: Атлант, 2014. – 242 с.
2. Колективні засоби розміщування в Україні у 2011 році: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2012. – 190 с.
3. Туристична діяльність в Україні у 2012 році: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 272 с.
4. Колективні засоби розміщування в Україні у 2015 році: статистичний бюлетень. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 200 с.
5. Інтернет-портал Booking.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.booking.com>.
6. Бойко М. Г. Готельна справа: електронний підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. – К.: КНТЕУ, 2015.
7. Галасюк С. С. Світовий та вітчизняний досвід функціонування курортних готелів / С. С. Галасюк, Т. Ю. Апанасенко // Національні особливості та світові тенденції соціально-економічного розвитку країни: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 18-19.11.2016 р. – Дніпро: Перспектива, 2016.